

درس ۱۰ : مرجعیت و ولایت فقیه / یازدهم تجربی

۱. دلایل ضرورت تداوم مرجعیت دینی و ولایت و رهبری در عصر غیبت را بنویسید؟ ۱۲۵

پاسخ: بدون ادامه یافتن مرجعیت دینی نمی توان پاسخگو مسائل جدید مردم بود.

بدون ولایت و حکومت اسلامی، نمی توان احکام اجتماعی حکومتی را در جامعه به اجرا درآورد.

۲. راهکار ائمه برای مردمی که در شهرهای دور دست زندگی می کردند و به احکام دینی دسترسی نداشتند چه بود؟ ۱۲۵

پاسخ: تربیت شاگردان و دانشمندان و فرستادن آنان به سرزمین ها

۳. تَفْقِهُ در دین به چه معناست توضیح دهید؟ هدف از آن چیست؟ ۱۲۶

پاسخ: تفقه، به معنای تلاش برای کسب معرفت عمیق توسط گروهی از مردم است. – تا پس از کسب علم به شهرهای خود بروند و قوانین اسلام را به مردم بیاموزند.

۴. فقیه به چه کسی می گویند؟ ۱۲۶

پاسخ: افرادی که به معرفت عمیق در دین می رسانند و می توانند قوانین و احکام اسلام را از قرآن و روایات به دست آورند، فقیه نامیده می شوند.

۵. مسلمانان در زمان غیبت امامان و عدم امکان دسترسی به آنها برای اطلاع از احکام دینی باید به چه کسانی مراجعه کنند؟

پاسخ: فقیهان ۱۲۶

۶. پیامبر اکرم (ص) حال کسی را که از امام خود دور افتاده و به او دسترسی ندارد به چه چیزی تشبیه کرده است؟ چرا؟ ۱۲۶

پاسخ: سخت تر از حال یتیمی است که پدر را از دست داده است؛ زیرا چنین شخصی، در مسائل زندگی، حکم و نظر امام را نمی داند.

۷. این حدیث "و امّا الْحَوَادثُ الْوَاقِعَةُ فَارجعوا فِيهَا إِلَى رُوَاهِ حَدِيثِنَا ..." توسط چه کسی و در رابطه با چه موضوعی و در

پاسخ به چه کسی بیان شد؟ ۱۲۷

پاسخ: توسط حضرت مهدی (ع) – در مورد رویدادهای زمان – در پاسخ به اسحاق بن یعقوب

۸. با توجه به حدیث "و امّا الْحَوَادثُ الْوَاقِعَةُ فَارجعوا فِيهَا إِلَى رُوَاهِ حَدِيثِنَا ..." مسلمانان در عصر غیبت در کدام مسائل باید به فقیه مراجعه کنند؟ ۱۲۷

پاسخ: احکام و مسائل فردی و اجتماعی

۹. مراجعه به فقیه برای مسائل فردی و اجتماعی در عصر غیبت ، جز با انجام چه کاری انجام پذیر نیست؟ ۱۲۷

پاسخ: جز با نفی و قبول نکردن حاکمان طاغوت و تشکیل حکومت اسلامی

۱۰. طبق فرمان امام زمان(ع) فقیهان واجد شرایط در عصر غیبت کدام وظیفه ها را به عهده دارند؟ ۱۲۷

پاسخ: مرجعیت دینی و ولایت ظاهری

۱۱

تقلید و پیروی به چه معناست؟ ۱۲۷

پاسخ: کسانی که در احکام دین متخصص دین نیستند، به متخصصان دینی (فقیهان) مراجعه می کنند و احکام دین را از آنان می آموزند. این مراجعه را پیروی یا تقلید می گویند.

۱۲. تقلید در احکام، به معنای رجوع به متخصص دین است. ص ☐ غ ☑ ۱۲۷

۱۳. مراجعه به فقیهان برای تقلید از آنان در احکام دین، یک روش رایج عقلی است. ص ☑ غ ☐ ۱۲۷

۱۴. مراجعه به متخصص یک روش رایج عقلی است یعنی چه؟ ۱۲۷

پاسخ: یعنی انسان در امری که تخصص و مهارت ندارد، به متخصص آن مراجعه می کند.

۱۵. مرجع تقلید به چه کسی گفته میشود؟ ۱۲۷

پاسخ: فقیهی که در مسائل و احکام دینی تخصص دارد و افراد غیر متخصص در این زمینه به او مراجعه می کنند.

۱۶. ولی فقیه به چه کسی می گویند؟ ۱۲۷

پاسخ: از میان فقیهان کسی که توانایی سرپرستی و ولایت جامعه را دارد، عهده دار حکومت می شود و قوانین الهی را در جامعه به اجرا درمی آورد. فقیهی که این مسئولیت را برعهده می گیرد، ولی فقیه می گویند.

۱۷. در عصر غیبت کبری ، مسئولیت مرجعیت دینی و ولایت ظاهری چگونه ادامه می یابد؟ ۱۲۷

پاسخ: مرجعیت دینی در شکل ↗ مرجعیت فقیه - ولایت ظاهری در شکل ↙ ولایت فقیه

۱۸. چهار مورد از شرایط مرجع تقلید را بنویسید؟ ۱۲۸

پاسخ: ۱. با تقوا باشد ۲. عادل باشد ۳. زمان شناس باشد و بتواند احکام دین را متناسب با نیازهای روز به دست آورد.

۴. اعلم باشد یعنی از میان فقهاء از همه عالم تر باشد.

۱۹. انتخاب مرجع تقلید توسط افراد یک امر (فردی ☑ - دسته جمعی ☐) است. ۱۲۸

۲۰. شناخت متخصص در احکام دین مانند شناخت هر متخصص دیگر است. ص ☑ غ ☐ ۱۲۸

۲۱. برای شناخت مرجع تقلید واجد شرایط چه کاری باید انجام بدهیم؟ ۱۲۸

پاسخ: باید تحقیق کنیم

۲۲. راه های شناخت مرجع تقلید را بنویسید؟ ۱۲۸

پاسخ: ۱. از دو نفر عادل و مورد اعتماد که بتواند فقیه واجد شرایط را تشخیص دهد، بپرسیم.

۲. یکی از فقیهان، در میان اهل علم آن چنان مشهور باشد که انسان مطمئن شود و بداند که این فقیه، واجد شرایط است

۲۳. شرایط ولی فقیه را بنویسید؟ ۱۲۸

پاسخ: ۱. با تقوا باشد ۲. عادل باشد ۳. زمان شناس باشد. ۴. مدیر و مدبر باشد ۵. شجاعت و قدرت روحی داشته باشد.

۲۴. چرا ولی فقیه باید زمان شناس باشد؟

پاسخ: تا احکام دین را متناسب با نیازهای روز به دست آورد. ۱۲۸

۲۵. چرا ولی فقیه باید مدیر و مُدیر باشد؟ ۱۲۸

پاسخ: تا در شرایط پیچیده جهانی مردم را رهبری کند.

۲۶. چرا ولی فقیه باید شجاعت و قدرت روحی داشته باشد؟ ۱۲۸

پاسخ: تا بدون ترس و واهمه، در برابر زیاده خواهی دشمنان بایستد.

۲۷. حکومت و رهبر ولی فقیه باید مشروع باشد یعنی چه؟ ۱۲۸

پاسخ: یعنی دین به او اجازه رهبری را داده است. در غیر این صورت، پیروی از دستورات وی حرام است

۲۸. مقبولیت ولی فقیه به چه معناست؟ ۱۲۸

پاسخ: یعنی باید از جانب مردم پذیرفته شده باشد تا بتواند کشور را اداره کند.

۲۹. تشکیل نظام و حکومت اسلامی بر چه پایه های استوار است؟ ۱۲۸

پاسخ: مشروعیت و مقبولیت

۳۰. در عصر غیبت کبری ، حاکم جامعه اسلامی را ..... می نامند. ۱۲۸

پاسخ: ولی فقیه

۳۱. چرا انتخاب ولی فقیه نمی تواند مانند انتخاب مرجع تقلید باشد و هر کس به طور جداگانه ولی فقیه خود را انتخاب کند؟ ۱۲۹

پاسخ: زیرا ولی فقیه بیان کننده قوانین و مقررات اسلام است در غیر این صورت جامعه دچار هرج و مرج می شود.

۳۲. مردم در انتخاب ولی فقیه باید ..... اقدام کنند. ۱۲۹

پاسخ: دسته جمعی

۳۳. انتخاب ولی فقیه در کشور ما چگونه انجام می شود و مردم چگونه در انتخاب ایشان دخالت دارند توضیح دهید؟ ۱۲۹

پاسخ: به دو شکل

﴿ مستقیم : مردم به طور مستقیم رهبر را انتخاب می کنند مثل انتخاب امام خمینی (ره) ﴾

﴿ غیر مستقیم : مردم ابتدا مجلس خبرگان را انتخاب می کنند سپس مجلس خبرگان رهبر را انتخاب میکنند مثل انتخاب آیت الله خامنه ای .

۳۴. فقیهی که رهبری جامعه را بر عهده دارد تا چه زمانی این مسئولیت را بر عهده خواهد داشت؟ و تشخیص آن برآمده کدام نهاد است؟ ۱۲۹

پاسخ: تا زمانی که شرایط رهبری را داشته باشد – مجلس خبرگان

۳۵. وظایف رهبر جامعه اسلامی را از منظر آیات قرآن و روایات سیره معمصومین (ع) را نام ببرید؟ ۱۲۹

پاسخ: ۱. تلاش برای اجرای احکام و دستورات الهی در جامعه ۲. حفظ استقلال کشور و جلوگیری از نفوذ بیگانگان ۳. تصمیم گیری براساس مشورت ۴. ساده زیستی

۳۶. اداره‌ی یک جامعه به سوی پیشرفت و عدالت و تعالی چگونه امکان پذیر است؟ ۱۲۹

پاسخ: با بهره‌گیری از اندیشه‌های اندیشمندان و متخصصان

۳۷. نهاد‌های مختلفی که پیوسته به رهبری مشورت می‌دهند کدامند؟ ۱۳۰

پاسخ: مجمع تشخیص مصلحت نظام، شورای عالی انقلاب فرهنگی، مجلس شورای اسلامی، شورای عالی امنیت ملی، جامعه‌ی مدرسین حوزه‌ی علمیه قم، شورای عالی حوزه‌های علمیه

۳۸. رهبر با الگو قرار دادن ..... همواره یک زندگی ساده را دنبال می‌کند. ۱۳۰

پاسخ: اولیای دین

۳۹. بدون حضور چه کسانی حکومت اسلامی دستاوردی نخواهد داشت؟ ۱۳۰

پاسخ: مردم

۴۰. در نظام و حکومت اسلامی پایه و اساس پیشرفت کدام است؟ ۱۳۰

پاسخ: مشارکت و همراهی مردم

۴۱. در نظام اسلامی مسئولیت‌های مردم نسبت به رهبر کدام اند؟ ۱۳۰

پاسخ: ۱. وحدت و همبستگی اجتماعی ۲. استقامت و پایداری در برابر مشکلات ۳. افزایش آگاهی‌های سیاسی و اجتماعی ۴. مشارکت در نظارت همگانی ۵. اولویت دادن به اهداف اجتماعی

۴۲. چه چیزی به سرعت یک حکومت از پای در می‌آورد و سلطه‌گران را بر کشور مسلط می‌کند؟ ۱۳۰

پاسخ: تفرقه و پراکندگی

۴۳. چه چیزی کشور را قوی و به رهبر امکان می‌دهد برنامه‌های اسلامی را به اجرا در آورد؟ ۱۳۰

پاسخ: همبستگی اجتماعی

۴۴. با کدام کار مردم، فرصت مقابله با دشمنان داخلی و خارجی فراهم می‌شود؟ ۱۳۰

پاسخ: با استقامت مردم

۴۵. برای تصمیم‌گیری صحیح در برابر قدرت‌های ستمگر اطلاع از کدام شرایط برای مردم ضروری است؟ ۱۳۰

پاسخ: اطلاع از شرایط سیاسی و اجتماعی جهان

۴۶. یک معیار برای درستی یا نادرستی عملکرد ما در برابر دشمنان را بنویسید؟ ۱۳۱

پاسخ: ناراحتی یا خوشحالی دشمن از عمل ما.

۴۷. منظور از مشارکت نظارت همگانی چیست؟ ۱۳۱

پاسخ: اگر گناهانی در جامعه رواج پیدا کند، فقط گناهکاران عذاب نمی‌شوند، بلکه همه‌ی کسانی که در برابر انجام گناه در جامعه سکوت کرده اند نیز باید بنابراین همه‌ی ما ما باید ناظر بر فعالیت‌های اجتماعی باشیم و در صورت مشاهده‌ی گناه توسط هر کس وظیفه‌ی امر به معروف و نهی از منکر را با روش درست انجام دهیم.

۴۸. "تشبیه مردم یک جامعه به سوار شدگان در یک کشتی" و "مسئول بودن افراد جامعه نسبت به همدیگر" به کدام

وظیفه مردم نسبت به رهبری اشاره دارد؟ ۱۳۱

پاسخ: مشارکت در نظارت همگانی

۴۹. هنگامی که منافع فردی در تضاد با اهداف و آرمان‌های اجتماعی قرار گیرد منافع فردی اولویت دارد. ۱۳۱ ص غ ☐

۵۰. در نظام اسلامی کارگزاران چه کسانی هستند وظیفه آن‌ها چیست؟ ۱۳۲

پاسخ: کارگزاران، همان مدیران و مسئولان جامعه اند که امروزه امور سه قوه‌ی مقننه، مجریه و قضاییه را بر عهده دارد
در واقع، کارگزاران یاران و کمک کنندگان به رهبرند.

۵۱. عهدهنامه‌ی مالک اشتر از کیست؟ در آن چه چیزی بیان شده است؟ ۱۳۲

پاسخ: از امام علی (ع) - مسئولیت کارگزارن

اندیشه و تحقیق صفحه ۱۳۳

۲. تقلید برای چه کسانی لازم است و شامل چه زمینه‌هایی می‌شود؟

تقلید برای کسانی لازم است که به سن^۱ تکلیف رسیده و در احکام دین کارشناس و متخصص نباشند. تقلید به اصول اعتقادی،
یعنی توحید، معاد، نبوت، امامت و عدل مربوط نمی‌شود و در این اصول، هرکس باید با دلیلی که در حد^۲ خود دارد، به یقین
برسد. تقلید به فروع دین، یعنی احکام و دستورات عملی مربوط می‌شود. افرادی که در این زمینه تخصص ندارند، باید به
فقیه واجد شرایط مراجعه کنند.

۳. چرا مرجع تقلید باید «عادل» و «زمان شناس» باشد؟

مرجع تقلید باید عادل باشد یعنی در مرتبه‌ای از تقوا قرار دارد که در پی انجام دادن واجبات و دوری از گناهان است و
گناهان کبیره را انجام نمی‌دهد و گناه صغیره را تکرار نمی‌کند. این امر سبب می‌شود که احتمال حکم دادن از روی هوی
کاهش یابد. همچنین مرجع تقلید باید زمان شناس باشد؛ یعنی، با نیازهای زمان و مسائل جدیدی که در زمان او مطرح می‌
شوند، آشنا باشد تا بتواند احکام دین را متناسب با نیازهای زمان استنباط کرده و برای مردم بیان کند.